

**Csom István olimpikon, nemzetközi
sakknagymester**

méltató beszéde kitüntetése alkalmából
Széchenyi Társaság Ünnepi Közgyűlésén
2019. szeptember 20.-án

Magyar Tudományos Akadémia Felolvasó Terem

Tisztelt Elnök úr!

Kedves Vendégeink!

Tisztelt Ünnepi Közgyűlés!

Méltatásom Csom Istvánról, az olimpiai bajnokról, a többszörös ezüstérmes olimpikonról, a nemzetközi sakknagymesterként ismert személyiségről szól, aki előtt és a többi kitüntetettjeink előtt fejet hajtani jöttünk a tudománynak e méltó és Széchenyinek köszönhető hajlékában.

Nehéz, de megtisztelő feladat egy nemzetközileg is elismert és jól ismert személyiségről beszélni, hiszen életpályája nem fér bele egy keretek közé szorított méltatásba.

Ezért mi ma nem a sakknagymester előtt hajtunk fejet, aki az élet sakktábláján is bizonyított, -és nem arról a tehetséges atléta Csom Istvánról beszélek, akiből közös gimnáziumi tanárunk, Paulinyi Jenő, a legendás atléta, testnevelő tanár középtávfutót akart nevelni,

-és nem arról a gimnazistáról, aki a későbbi olimpiai bajnok Schmitt Pállal középiskolásokban közösen azt lehetetlen feladatot kapták, hogy a későbbi ugyancsak olimpiai bajnok Kozma Istvánt fogják le a kézilabda mérkőzésen,
-és nem arról szólok, aki országos középiskolai sakkbajnokságot nyert Tandori Dezsővel, a későbbi Kossuth Díjas, nemrég elhunyt Nemzet Művészevel együtt,
-és nem arról beszélek most, aki a gimnáziumi padtársával, a később régészprofesszorrá vált Gabler Dénessel az órák alatt gyakran sakkoztak,
-és nem arról a sikeres sakkbajnokról, aki páratlan pályafutásáról mégis azt vallja: "nem én választottam a sakkot, Ő választott engem",
-és nem arról, aki 20 évig volt a sakkválogatott tagja és erkölcsi kötelességének tartotta és tartja a szimultán sakkjátékkal szolgálni ezt a csodálatos harci stratégiai játékot,
mert mi ma nem sakkteljesítménye, a nemzetközileg is igen magas szintet elért szellemi teljesítménye előtt jöttünk tisztelegni. Ezt a különleges sportpályafutást hazája sportérdeméremmel, szülővárosa, Sátoraljaújhely díszpolgári címmel, Budapest és Óbuda **Pro Budapest** és **Pro Óbuda** kitüntetésekkel már értékelte.

Kérdezhetik akkor, miért vagyunk itt?

Tisztelt Hölgyeim, Uraim!

Csom István, a szerény, csendes viselkedésű, mondhatni visszahúzódó személyiség, a gazdag és eredményes sportpályafutás és a szimultán játékok mind a mai napig alázattal végzett szolgálata mellett 12 éve olyan kitartó, közösségépítő, hagyománytisztelő magatartást mutat fel, amelyet szeretnék nagyon kihangsúlyozni.

Óbudán mindig nagy tisztelete volt a közösségi életnek. Ezt több szerveződés is bizonyítja, amelynek gyöngyszeme lett a 2000 októberében Varga László kereszténydemokrata képviselő és Tarlós István polgármester támogatásával megalakult Óbudai Széchenyi Kör, Tarlós István elnökké választása mellett. Csom István kezdettől fogva támogatta a Kör munkáját, és 2007 januárjában a tisztújításkor elnöknek választották. Tisztelt Hölgyeim, Uraim! Az elnökké választott Csom István felfogását, hitvallását jól mutatja az a néhány soros vers, amit a tisztújítás után alkotott, a Kör útravalójaként. A címe is ez, Útravaló.

Útravaló

**Az erkölcs tisztasága,
A tiszták bölcsessége,
Hűség a hazának,
Hozzá a kegyelem**

Legyen útitársnak.

Az Óbudai Széchenyi Kör működtetése, programjai számomra egy új Csom Istvánt mutatták meg, olyan érdeklődési kör, alapos ismeretek felszínre, nyilvánosságra kerülését tapasztaltuk, mint pl. a magyar történelem, az anyanyelv, a Szent Korona Tan, a nemzettudat, történelmi és kulturális értékek őrzése, ápolása. Ezt a számomra új Csom Istvánt az irányította, amit Ipolyi Arnold püspök történész a következőképpen hagyott ránk:

„Az a nemzet, amelyik emlékeit veszni hagyja, az a saját síremlékét készíti, és a vesztesége az egész emberiségnek.”

Tehát Tisztelt Hölgyeim, Uraim, ma itt az előtt a Csom István előtt hajtunk fejet, aki az Óbudai Széchenyi Kör irányításában 12 éven át a Kör hitvallásában az Útravaló mellett Széchenyire támaszkodott:

„Csak addig él egy nemzet, amíg van hagyománya” és aki ehhez az idézethez örömmel csatolta Vörösmarty Mihályt:

„...s vedd szívre magyar nép,
A legszentebb vallás a haza s emberiség”.

Csom István ezeke az idézeteket képviselte a Kör programjaiban.

Tisztelt Hölgyeim, Uraim, Csom István csaknem két évtizedes részvétele a Kör életében, illetve azon belül a 12 évi elnöki feladat ellátása mindvégig megfelelt Virág Benedek papköltő, történetíró szavainak, amelyet az 1805-ben latinról magyarra lefordított Aranybulla előszavának utolsó soraiban hagyott ránk, mert témaválasztásai, programjai a haza, a közösség érdekeit képviselték. Hogy is írta Virág Benedek?

„Szent dolog a Honnak törvényt s régi szokásait a feledékenység ellen fenntartani és védni”.

Tisztelt Hölgyeim Uraim! az előbbi idézeteknek megfelelően teremtett Csom István barátaival, családjával együtt olyan közösséget, amely méltó módon szolgálta, szolgálja Óbuda lakosságát és képviselte Széchenyi István életművét, szellemi hagyatékát.

A több mint 100 előadás a Kör rendezvényein áttekintette: pl. a gyermekszegénységet; különleges anyanyelvünk egyedülálló szépségeit; a rovásírás titkait; a Szent Korona üzenetét; a liberalizmus kérdéseit; eredetmondáinkat és gyökereiket; a kitelepítések tragédiáját; alkotmányunk átalakulását, fejlődését; közelmúltunk háborús tragédiáit; az 1856-os forradalmunk világtörténelmi jelentőségét; a kultúra és a sport

szerepét életünkben; példamutató királyaink üzenetét; a Máltai Szeretetszolgálat küldetését, mindennapjaink aktuális kérdéseit, stb. A nem teljes felsorolás végén egy személyes vallomás részemről, engem nagyon megfogott a „Don Bosco, a szeretet küldetése” c. film programra tűzése, mert ez a film mindennél jobban bizonyítja, hogy a szeretet az egyetlen dolog a Földön, ami pazarlás útján csak egyre jobban szaporodik. E film programra tűzése a Kör hitvallásának is megfelel.

Csom István szerény, csendes, de töretlen és példamutató szervezésének köszönhetően elfoglalt személyiségek is bekapcsolódtak a közösségépítő munkába. Néhányukat említem most, mindenkit nincs módunk felsorolni:

Sinkovits Vitay András, Balczó András, Wittner Mária, Kocsis István József Attila Díjas író, történész, Dr, Kiss-Rigó László püspök, Czakó Gábor, Dr Tóth Judit Szent Korona kutató, Grosits Gyula, Gyarmati Dezső, Jankovics Marcell, Széchenyi Kinga és a többiek, akikre most név szerint nem térhettünk ki, segítették a Kör hosszú évek óta népszerű havi összejöveteleit alapossá, hitelessé tenni, nemzettudatot erősítő szereppel felruházni.

Az csak természetes volt, hogy az 1987-ben létrejött Széchenyi Társaság örömmel köszöntötte az Óbudai Széchenyi Kört és az együttműködő megtisztelő meghívásoknak, felkéréseknek a Társaság, az elnökség tagjai szívesen tettek eleget, így sokszor személyesen megtapasztalhattuk az alázattal végzett, hazaszeretetet bizonyító közösségteremtő tevékenységet.

Nem volna teljes a méltatás, ha István alapossága mellett nem említenénk az összejövetelek háziasszonyát, feleségét, Gabit, aki az érdekes eseményeknek az otthonosság érzését adta, és fiukat, Viktort, aki a számítástechnikai háttérrel, fedezetet nyújtotta.

Ez a rövidke néhány perc csak felvillantani engedte azt a közösségteremtő, nem hivalkodó, de lelkes munkát, amelyre tökéletesen illeszkednek Virág Benedeknek már idézett sorai, ezért most megismétlem:

„Szent dolog a Honnak törvényit s régi szokásait a feledékenység ellen fenntartani és védni”.

Csom István nem csak sportemberként, de közösségteremtő elnökként is bizonyítja, hogy „jó hazafinak lenni nehéz, de nem lehetetlen”, ahogy a már előbb közénk idézett Virág Benedek biztatta kortársait, és amely szavak sűrített igazsága

annyira megtetszett Széchenyinek, hogy ezeket választotta „A Kelet Népe” c. műve mottójául.

Tisztelt Hölgyeim, Uraim!

Csom István életpályájának, felfogásának, hazaszeretetének, személyiségének jobb, velős bizonyítékát nem tudom Önök elé tárni, mint azt a néhány sort, amivel elnökké választásakor ajándékozta meg választóit, a Kör tagjait.

Bocsássák meg nekem, hogy Csom István e rövid, de annál kifejezőbb költeményét ismét felidézem:

„Útravaló

Az erkölcs tisztasága,

A tiszták bölcsessége,

Hűség a Hazának,

Hozzá a Kegyelem

Legyen útitársnak.”

Kedves István!

Kérünk, szerénységedet félretéve fogadd olyam szeretettel a Széchenyi Társaság egyhangú döntését a Neked ítélt Széchenyi Társaság Díjáról, ahogy egész életedben tisztelettel és szeretettel fordultál szűkebb és tágabb környezeted felé, és egyúttal fogadd főhajtásunkat és köszönetünket példamutató szolgálatodért.

Köszönöm a megtisztelő figyelmet.